

Izhaja vsak četrtek ob 10. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znana: a celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semenška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vac-lavu Baumgartl v Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14. po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Na cilju!

Dan prvi december l. 1906 ostane z velikimi črkami zapisan v zgodovini avstrijske države in posebej še v zgodovini slovenskega naroda. V boju za enakopravnost posameznih narodov pomenja ta dan velikanski napredek.

Doslej so imeli vse pravice v rokah takozvani boljši, gosposki stanovi, kmet je imel le malo pravic, delavec pa celo prav nič. Kakor se je tu na eni strani godila gorostasna krivica posameznim stanovom, tako krivično so bili na drugi strani zatirani celi narodi. Vso moč v državi so imeli Nemci. Skozi desetletja se je bil boj med zatiranimi in gospodujočimi. Vsled tega boja je prišla naša država skoro že na rob propada. Tu se je kakor rešilna zvezda pojavila na oblačnem obzorju misel splošne in enake volilne pravice.

Država in vse gospodarstvo temelji le na silah in zdravem razumu ljudstva; delovanje ljudskih moči pomeni življenje in napredek. Zato je bila za našo državo rešilna misel, dati ljudstvu politične moči. Dne 1. decembra je ta misel zmaga v poslanski zbornici popolnoma in gosposka zbornica jo sprejme gotovo že pred Božičem.

Pri novih volitvah bo že govorilo ljudstvo svobodno besedo. Vsak 24 let stari, svobodni državljani moškega spola bo imel pravico voliti. Volitve bodo enake. Zadnji planinski pastir bo imel ravno toliko vreden glas ko minister. Volitve bodo direktne. Vsak volilec bo kar naravnost v svoji občini oddal glas za tistega, ki ga hoče imeti za poslanca. In slednjič bodo volitve tajne. Nič več

ne bo liberalni oderuh mogel groziti zadolženemu kmetiču, da mora voliti, kakor hoče on. Nihče ne bo vedel, koga voli. Doslej se je godilo, da je vsak moral na glas povedati ime onega, ki ga voli. Slišal je lahko vsak in zato si tudi ni upal vsak voliti po svoji vesti.

Vsega tega pa so se liberalci bali, zato so se krčevito upirali volilni preosnovi. Z največjo besnostjo so delali ovire ravno slovenski liberalci. Ljudstvu niso privoščili pravic. Celo ob zadnjem glasovanju dne 1. decembra v državnem zboru so bili slovenski liberalci med onimi 63 žalostnimi vitezi, ki so glasovali proti pravicam ljudstva.

Sedaj seveda, ko je ljudstvo preko teh političnih pokvek doseglo svoje pravice, sedaj pa prihajajo žalostno drug za drugim in pravijo: „Saj smo mi tudi za volilno reformo“. Sedaj, ko so drugi proti vašim naporom le dobili ljudstvu pravice, mislite, da bo ljudstvo tako neumno, da vas bo pri volitvah podpiralo. Ljudstvo dobro ve, da liberalci nobene vere!

Očrtni hočejo pred ljudstvom one, ki so priborili ljudske pravice. V prvi vrsti so bili slovenski katoliški poslanci, ki so zastavili vse sile, da so vrgli krivico, katero so napravili liberalci. In ravno te liberalci najgrje napadajo. Zato pa se mi tem jasnejše zavedamo, velikega dela, ki so ga naši poslanci v „Slovanek zvezi“ naredili v korist ljudstva. Zato smo jim tudi iz srca hvaležni.

Veselim se volilne reforme, a pojdemo tudi takoj na delo, ki nas čaka. Ko pride odločilni dan, moramo biti pripravljeni. Organizujmo se krepko vsepovsod vsi, ki nam je mar delo za ljudstvo. Naše časopise pa naj prodre v zadnjo

kmečko koč, v najbornejši delavski stan. Izgubiti ne smemo niti dneva. Le tako bo zmaga splošne in enake volilne pravice pomenjala tudi zmaga krščanske misli, le potem bo volilna reforma res v blagor našega ljudstva.

Prijatelji ljudstva, na delo!

Gregorčiču spomenik!

Slovensko ljudstvo!

Ali je kdo med Teboj, čegar uho se še ni naslajalo ob nebeških glasovih „Nazaj v planinski raj!“, „Eno devo le bom ljubil!“, „Zvezda mila je migljala!“. ?

In kdo izmed Tebe še ni slišal deklamovati „Oljki“, „Kmetški hiši“, „Naš čolnčik otmimo!“. ? Srce ti je pač malone zastajalo radosti, ko je ob sladkih zvokih te pesni ali ob ljubko žuborečem potoku nje zveneče besede nanj legal čudoviti čar svete poezije. In skozi nežno kopreno te svete poezije si zrl in poslušalo „kar gledalo ni oko, uho ni čulo posvetno“: duša Ti je tiste trenutke plavala v prelestnem kraljestvu umetnosti. In to je bilo kraljestvo slovenske umetnosti. Tvojemu srcu je takrat govoril velik umetniški genij, ki ga je milostno nebo naklonilo slovenskemu narodu. Ta genij pa je bil — Simon Gregorčič.

Danes Gregorčiča ni več med nami. Nedavno tega se je iz solnčne Gorice po širni Sloveniji raznesla srca pretresujoča vest, da je „soški slavec“ utihnil za vselej, da je umrl Simon Gregorčič.

„Ne, ni umrl!
Še duh njegov živi med nami,
na delo naš budi in dram!
Umrl on ni,
v nesmrtnih delih mož živi!“

jetni kavin duh. Naenkrat plane po koncu in hiti v sobo. Kmalu se vrne s pipo in mehurjem v roki. Hitro natlači tobaka v pipo, ga zažge in začne pušiti kot Turek. Tedaj so se pa Lipetu začele sline cediti. Željno je lovil dimove oblačke s svojimi nosnicami.

Črez nekaj časa ga žena vpraša: „Morda želiš tudi ti jedno pipo tobaka pušiti?“

„Hvala lepa“, odvrne Lipe, „slabo mi prihaja, če se zmislim na tobak“.

No, Lipetu ni prihajalo slabo, pač pa njegovi dragi Liziki. Ohledela je, spustila je pipo iz ust in se zgrudila na tla. Prestrašeni mož jo hitro pobere in nese v posteljo. Tam je revica kašljala in stokala, Lipe pa je ves prestrašen letal okoli postelje in kričal:

„Lizika, kaj ti je? Kaj ti je? Ali grem po zdravnika? Ali moram po duhovnika?“

V tem se porodi v njegovi glavi izborna misel. Skoči v kuhinjo in pri-nese skledico kave. Žena je rada srkala okusno pijačo in zahtevala celo drugo skledico kave. Lipe ji je rad ustregel in prinesel še drugo in tretjo skledico. Čez nekaj časa Lizika trdno zaspi. Ko se je

A ob enem ž njim v teh nesmrtnih delih živi in bo od roda do roda živela njegova in naša mati, ki jo je njen veliki sin ljubil „iz srca globin“, ki je bil njen ponos in ki jo je proslavil pred svetom — mati Slovenija. —

Slovenci! Kdor slavnih prednikov ne časti, — njih naslednik biti vreden ni!

Pokažimo, da znamo ceniti svoje velmože, da se zavedamo, kak biser je s poglavjem „Simon Gregorčič“ vdelan v oni okvir, ki se imenuje slovenska literatura! Postavimo velikemu pesniku ne le v svojem srcu, marveč tudi na zunaj, vsemu svetu viden spomenik!

A ves narod naj bi postavil ta spomenik, kakor je ta najzvestejši sin matere Slovenije ljubil ves narod!

V to svrhu se je v Gorici osnoval „Osrednji odbor za Gregorčičev spomenik“ ter si postavil nalogo, poskrbeti, da se pesniku Simonu Gregorčiču v rojstno hišo na Vrskem vzida spominska plošča in na gomili tam „v planinskem raju“ pri Sv. Lovrencu postavi dostojen nagrobnik. Če le mogoče — in to bi bilo v smislu velikega pokojnika — pa bi se Gregorčiču naj postavil še živ spomenik, čegar piedestal bi bila šola. Obliko kipa na tem piedestalu (ustanove, Gregorčičev dom...) pa bi naj dogovorno določil celokupni slovenski narod potem osrednjega odbora in lokalnih pododborov.

Rodoljubi!

Da čim prej dosežemo, kar nam velevala sveta dolžnost, se obračamo do Vas, kar Vas je brez razlike stanu in mišljenja, z iskreno prošnjo za požrtvalno sodelovanje Gregorčičevemu spomeniku v prid. Prirejte zlasti v ta namen Gregorčičeve slavnosti in veselice in seznanjajte na njih množice z velikim

LISTEK.

Lipe in Lizika.

(Konec.)

Tedaj so nastali hudi časi za moža in ravno tako za ženo. Oba sta silno težko prenašala izgubo največje srčne tolažbe. Čez dva dni bi bila že oba rada sklenjeno pogodbo razdrila, a nihče ni hotel biti prvi. Po preteku jednega tedna je nastal med zakonskima stalni molk, čez deset dni se že niti pogledala nista več drug drugega. Lipe je gledal kot pepelnica sredi, Lizika pa kot strah v turščici.

Vsa stvar se je začela zdeti Lipetu preneumna. Izgubil je ne samo ljubljeno pipico, ampak celo drago ženico. Potuhtal je zvijačo, da pride brez lastnega osramočenja iz neprijetnega položaja. Ko sta sedela nekega dne molče v kuhinji, vstane Lipe nenadoma s svojega sedeža, gre v svojo srambo in se kmalu vrne z vso kofetarijo, katero mu je izročila žena, ko sta sklenila pogodbo. Lizika je debelo gledala; toda Lipe se ni zmenil za to, marveč je lepo zakuril in začel prežigati kavo. Kakor lisica, ki je

zavohala v bližini kuretino, je vlekla žena k sebi prijeten vonj pražene kave. Ko je Lipe začel nalivati mleko zakliče žena:

„Kaj vendar delaš?“
„Kave si bom skuhal!“
„Za koga?“

„Zase; ti vendar kave ne smeš piti!“

„Ti tudi ne!“
„Oho, zakaj vendar ne? Odpovedal sem se samo kajenju.“

Oba sta molčala. Lipe je pridno vrtil mlinček za kavo in postavil drago ponev na ogenj; kmalu je stala skledica kave na mizi. Lipe je srebral kavo z največjo slastjo. Lizika pa je spremljala vsako žlico od skledice do ust, kjer je kava izginila med Lipetovimi brkami, emokala z jezikom in raztezavala nosnice kakor razteza riba škрге, kadar jo vrže ribič iz vode.

Črez nekaj časa vpraša Lipe: „Ali bi pila tudi ti skledico kave?“
„Bog ne daj“ vzdihne žena, „ne maram kave“.

Lipe je srebral še slastnejše in emokal z jezikom. Lizika se ni mogla več premagovati, ker jo je prevzel pri-

čez tri ure zbudila je zahtevala še četrto skledico kave. Kmalu je izpila tudi to in se počutila precej dobro.

Lipe pa je šel v kuhinjo in si nabasal pipo.

Ko je Lizika pogodbo prelomila, tudi on ni bil nič več navezan nanjo. Že je „basal“ drugič svojo ljubo pipico, ko se prikaže žena med kuhinjskimi vratmi. Oba sta nekaj časa molčala, potem sta se pa drug drugemu prisrčno nasmejala.

„Kajne, da sem jaz zvit kot lisica“, meni Lipe.

„In jaz neumna kot telica“, odvrne žena.

„Ne govori tako poniževalno o sebi“, pristavi Lipe, „pojdi in izpij še jedno skledico kave“.

Lizika je izpila še peto skledico, Lipe je pa nabasal drugič pipico. Staro pogodbo sta razveljavila in napravila novo. Po tej pogodbi je morala Lizika izpiti na dan pet skledic kave, Lipe je pa moral popuščiti dvanajst pip tobaka. To pogodbo sta držala oba do zadnjega zdihljenja.

pesnikom! S tem storite dvakrat rodoljubno delo.

A vsem nam pričo velike odolžitve napram pesnikovu geniju bodi geslo: „Ne samo kar veleba mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!“

Ivan Berbuč, prof. v p. in dež. odbornik, predsednik.

Matija Rutar, deželni svetovalec, podpredsednik.

Josip Ivančič, prof. v p., blagajnik.

Dr. Ivo Šorli, notarski kandidat,
Dr. Karol Ozvald, prof.,
Franc Sivec, vadnični učitelj, tajniki.

Ivan Kokošar, mestni župnik,
Franc Vodopivec, ces. svetnik,
Andrej Ipavec, gimn. učitelj,
Niko Omersa, gimn. učitelj, odborniki.
V GORICI, dne 6. decembra 1906.
Op. Doneske, ki se v časopisih objavijo, sprejema prof. Jos. Ivančič, Gorica, Košenjski trg št. 8., kakor tudi vsak odbornik.

Pobiranje užitnine.

„Samouprava“, list, ki ga izdaja deželni odbor in izhaja sredi vsakega meseca, piše glede pobiranja užitnine sledeče, kar naj bi občinstvo dobro proučilo, da se bode prepričalo, kam je šel denar, namenjen občinam in deželi:

Koristi, ki so jih imele občine leta 1905 vsled brezplačnega pobiranja doklad po finančnih organih v primeri s pobiranjem potom zakupov in pogodb, kažejo sledeče številke, katere naj župani vseh občin dežele dobro pregledajo.

167 občin, ki so dale leta 1904 pobiranje občinskih doklad v zakup, prejelo je leta 1905 K 592.158.63
leta 1904 pa so prejele te občine „ 441.494.90

tako, da so prejele leta 1905 več K 150.663.72

16 občin, ki so se leta 1904 glede pobiranja doklad pogodile, prejelo je leta 1905 K 18.810.20

dočim se prejele te občine leta 1904 „ 8.959.30

torej so prejele leta 1905 več K 9.850.90

Konečno 40 občin, ki so pobirale doklade leta 1905 v lastni režiji, prejelo je leta 1905 K 58.118.83

dočim so prejele te občine leta 1904 „ 44.454.23

torej leta 1905 več K 13.664.60

Iz tega sledi, da so bili prejemki vseh občin leta 1905 v primeri z dohodki leta 1904 za tretjino, ali za 33% višji.

Posebno pozornost zbuja nekateri slučaj v posameznih občinah, katere so se leta 1904 glede pobiranja užitnine pogodile; tako n. pr. je prejela leta 1905 občina

Miren K 5.739.66, proti 1600 K, torej + 258%.

Gradež K 25.488.88, proti 12.000, torej + 112%.

Terc K 2695, proti K 1341.12, torej + 101%.

Največjo pozornost pa vzbuja občina

Kazelnjan, ki je prejela leta 1905 K 488.52 proti K 40 t. j. + 1120%.

Tudi deželna blagajna je imela vsled pobiranja doklad po finančnih organih višji prejemek 40%.

Deželni odbor je imel jasen pregled, ko je prišel in neumorno nadaljeval svojo energično akcijo, s katero je hotel dovesti cesarsko vlado do tega, da odpove zakup in da zatrdi dogovor, ter da poveri v interesu samoupravnih činiteljev pobiranje doklad finančnim organom.

Uspehi prvega leta so presegli vsa pričakovanja.

Po vsej pravici se pričakuje, da bodo tudi uspehi leta 1906 isto tako dobri, kajti leta 1906 so pričeli pobirati finančni organi užitnino tudi v kopenskem sodnem okraju, kjer je konec leta 1905 prenehala zadnja zakupna pogodba, katero je sklenila c. kr. financa.

Iz teh uradnih podatkov je torej razvidno, da so dobile občine leta 1905 celih 174.179 K 23 h več nego l. 1904.

I. delavska akademija

na Jesenicah.

Naravno je, da so Jesenice vsled nove železnice postale velike važnosti v narodnem, kakor tudi v strankarskih ozirih. Naglo se naseljujejo prebivalstvo, delavstvo nam da misliti, bo li v važnih trenutkih stalo trdno na narodnih tleh ali bo poželjivi tujec, ki ima sedaj z novo železnico vse ugodnosti, postal lastnik središča divne Gorenjske. In ta bojazen je tem bolj upravičena, ker je tudi industrijska družba izključno v nemško-nacionalnih rokah.

Zato si je vrli izvrševalni odbor kršč.-soc. delavstva izbral ravno Jesenice, kjer se je 7. in 8. t. m. vršila prva delavska akademija, polna globokozamišljenih teoretičnih in tudi praktičnih predavanj. In zdi se nam, da je izvrševalni odbor dobro zadel tako glede kraja, kakor tudi v izberi snovi predavateljev.

V soboto ob pol 10. uri se je pričelo s prvim predavanjem v novem „Društvenem domu“. Udeležba sicer ni bila posebno velika, ker so bili domači delavci na delu v tovarni vendar smo opazili, da je navzočih lepo število Korošcev, Primorcev in Kranjcev. Opazili smo tudi domačega župana dr. Kogojca. Raz doma je plapolala velika slovenska trobojnica.

V predsedstvo so bili po pozdravu pomačega g. kaplana Prijatelja, ki je v imenu katol. delavskega društva otvoril shod sledeči gg. Svitoslav Premrou iz Gorice, Josip Gostinčar iz Ljubljane, dr. Erlich iz Celovca, Ivan Nep. Gostinčar iz Ljubljane in Ravnik iz Celovca.

Prvi je govoril g. dr. Andr. Pavlica iz Gorice o „Zgodovini delavskega varstva v Avstriji“. Gospod predavatelj je dobro našteval snov, ki ni lahka. Avstrija se ni nikdar dosti brigala za delavstvo. Postave ki so se sklepale do l. 1883. so bile vse delavcem v škodo in v korist delodajalcem. Združevanja delavstva vlada ni trpela. Se le sedaj se je nekaj storilo, vendar je še vse jako pomanjkljivo. Popraviti se bo dalo le, ako se vpelje splošna in enaka volilna pravica. Govornik je žel burno pohvalno.

Drugi je govoril g. Svitoslav Premrou iz Gorice o „Zadružništvu in delavstvu“. Govoril je o zgodovini in razvitku zadružništva in vsled svojega globokega poznavanja zadružništva povdarjal in dokazoval, kako velik pomen imajo za delavstvo konsumna društva, stavbinska društva, produktivne zadruge in kreditne zadruge, zadnje pa v zelo omejeni meri. (Burno odobravanje). S tem je bila akademija dopolnena končana.

Popoldne je govoril prvi prof. Jarc iz Kranja o delavski izobrazbi. Delavcu je predvsem treba v današnjih dneh, da je izobražen strokovno in politično. Treba mu je da pozna svoje delo v tovarni, delavnici in drugod, ker ako ga pozna dobro, bo veliko lažje delal in manje trpel. Treba pa mu je tudi vedeti, kake državljanske pravice, da ima, kaj ima še zahtevati in kako jih izpolnjuje. Zato pa mora biti delavec predvsem trezen, ker le trezen človek lahko misli in dela v svoj in družbe blagor. (Burno odobravanje).

Drugi je govoril g. dr. Breclj iz Gorice o „delavski higijeni“. Predavanje je bilo zelo zanimivo in velike praktične vrednosti. Higijena danes še ne pozna vsi. Higijena je socialna veda, ki poučuje kaj koristi in kaj škoduje zdravju. Bogatinu ni treba te vede, ker je dobro preskrbljen z dobro hrano, obleko in stanovanjem. Treba pa je delavcu, ki malo zasluži in nima vseh ugodnosti. Jako poučno je potem predaval o hrani, zraku, obleki, stanovanju in spolnem občevanju. Govornik je žel burno pohvalno in le želel je, da bi kmalu izšla njegova knjiga o higijeni, ki nam jo je obljubil.

G. dr. Drmasti iz Gorice je predaval o delavskem varstvu in s tega vzela za predmet rudarski zakon. Proučevanje zakona je jako velike vrednosti za Jesenice, kjer spadajo vsi tovarniški delavci pod ta zakon. Poznalo se je, da gospod predavatelj dobro in temeljito pozna ta zakon in zna tudi v poljudni obliki prav zanimivo predavati. Gotovo so se delavci veliko naučili in predvsem izvedeli, kaka

pota morajo rabiti v dosego svojih pravic v slučaju ponesrečenja. Govorniku, ki je obljubil še priti predavati, so hvaležni delavci navdušeno ploskali.

S tem so bila za ta dan predavanja zaključena in zvečer se je vršila pri prenapolnjeni dvorani dobro aranžirana veselica.

Vesnilo nas je slišati vrle tamburaše, ki so pod vodstvom navadnega tovarniškega delavca Repinca jako dobro igrali. Pohvaliti nam je tudi vrle pevke in pevce, ki so pod vodstvom g. organista Savinškega dovršeno prepevali naše milodoneče narodne pesmi. Čast vsem! Večer je otvoril podpr. katol. del. društva Krivic, ki je vse prisrčno pozdravil. G. Ravnik iz Celovca je prinesel pozdrave Korošcev, g. Lajovic iz Vevč pa je prinesel pozdrave organiziranega društva v Vevčah. Burno pozdravljen je govoril dr. Krek o vzajemnosti delavstva in pozival navzoče, na socialno delo in na boj proti sovražnikom delavstva. S tem je bil oficijelni del končan. Ali do polnoči smo se še izvrstno zabavali ob zvokih tamburic in obvesele prepevanju.

V nedeljo je predsedoval „Akademiji“ g. Glavič iz Javornika. G. Gostinčar je govoril o politični izobrazbi delavstva. Delavstvo se mora zanimati za politiko, ki je sredstvo v dosego delavskih ciljev. Za dosego teh ciljev je treba trdnih, neizprosni in previdnih mož. Predavanje je bilo sprejeto z velikim navdušenjem. Nato je govoril dr. Krek o zgodovini delavske organizacije in strokovnih društvih. Oba predavanja sta tako globoka in tako pomembna, da se bomo z njimi ob priliki še pečali.

Tovariš Gostinčar se je zahvalil za udeležbo ter pozival na naročbo „Našo moč“. — Na „akademijo“ je prišlo tudi par brzojavnih pozdravov.

Popoldne ob dveh se je vršil v dvorani ljudski shod, na katerem se je izrekla zahvala slovenskim poslancem, ki so v boju za volilno reformo zvesto stali na strani ljudstva. Tov. Gostinčar je pozival delavstvo naj tisti dan, ko bo sprejeta v gosposki zbornici splošna in enaka volilna pravica, prirede povsod manifestacijske shode. S tistim dnem, ko postane volilna pravica postava, naj se izraža veselje, da je delavstvo prišlo do svoje politične pravice, za katero se je borilo toliko let.

Dopisi.

Iz Brestovice na Krasu. — Dne 19. novembra smo imeli občinske volitve. Izvoljenih je bilo 12 mož, in sicer v I. razredu 5, v II. razredu 4, v III. razredu 3 možje. Liberalci so kandidata za 3. razred dobili iz I. razreda, akoravno je v 3. razredu 80 volilcev. Dež je cel dan lil, a to ni oviralo nekoga, da je po dežju iskal za se volilcev. V drugem in tretjem razredu je bil „likof“, prvi razred pa je izvolil svoje može brez vsakega likofa. S temi možmi smo splošno zadovoljni vsi, ker nihče izmed njih si ni kupil glasov s kupico vina ali s kako cigaro. V tretjem razredu je mnogo volilcev, ki še nikdar niso šli volit, pa bi bili tudi sedaj bolje storili, da ne bi bili šli. Ko so prišli iz volilne sobe, so jih mešetarji pregovorili, da gredo voliti tudi za svoje žene. Proti volitvam naj se vložijo utok.

Politični pregled.

Državni zbor.

Državni zbor se zopet snide 17. t. m. Na dnevnem redu je prvo branje 7 mesečnega proračunskega provizorija do 31. julija 1907, poročilo proračunskega odseka o ureditvi plač pisarniških pomožnih uradnikov in poročilo obrtnega odseka o zakonu proti pijančevanju.

Volilna reforma v gosposki zbornici.

V ponedeljek se je sešla komisija gosposke zbornice, ki se bavi z volilno reformo. Ministerski predsednik baron Beck je govoril poldrugo uro. Odločno se je izjavil proti pluralni volilni pravici ter pozival zbornico, naj sprejme volilno reformo nespremenjeno. Za Beckom je govorilo več članov gosposke zbornice. V terek je bila zopet seja. Večina članov komisije hoče pluralno volilno pravico. S tem „hočejo zavreti volilno reformo, čeravno to taje.

Preganjanje kat. cerkve na Francoskem.

V nesrečni Franciji divja že več let hud boj zoper katoliško cerkev. Sedaj je prikipel boj do vrhunca srditosti. Naučni minister Briand je izdal odredbo, da bodi v cerkvi gospodar od države nastavljeni sekvestor, vsak duhovnik mora naznaniti službo božjo državi oblasti, kakor kak navaden politični shod. Stem bi bili „svobodomisenci“ dočela uničiti veljavo cerkvi. — A sv. Oče je takoj z vso odločnostjo odgovoril na te odredbe s tem, da je prepovedal duhovščini, ravnati se po teh naredbah. Bordoški nadškof, ki je že izdal pastirsko pismo na duhovščino, naj ista začasno prosi državne oblasti, da bi se smele vršiti službe božje. Je svoj pastirski list takoj preklical, ko je izvedel, kaj je ukrenil Rim. Papež je naročil francoski duhovščini naj le naprej izvršuje službo božjo kakor doslej.

Vsa duhovščina in škofje so edini s sveto stolico. Župniki vseh pariških cerkev so raz prižnice naznanili, da bodo po papeževem navodilu nadaljevali bogoslužje, ne da bi to naznanili vladi, dokler ne bodo več sijajni. Pogrebi in poroke ne bodo več sijajni, da vlada od tega ne bo imela dobička.

„Svobodomisenci“ zahtevajo od vlade, naj takoj vse cerkve, farove, škofijske palače in semenišča proglasi za državno ali občinsko last. V pariški nadškofijski palači naj se namesti ministerstvo za javna dela, po župniških pa poštne uradi. — Vsi duhovniki, ki ne bodo božje službe naznanili oblasti pridejo pred sodišče, kjer bodo strogo kaznovani. Nadalje bo vlada napram duhovščini tudi v drugih ozirih postopala brezobzirno in jim bo vzela tudi pokojnino za starost.

V terek so dobili policijski komisarji že potrebna navodila, kako naj nastopajo. V teku torkovega dneva je stopila v veljavo vladna odredba.

Papež je odredil, da se je v terek po vseh rimskih cerkvah molilo za Francijo. Papež ne odneha naj pride tudi do najhujšega verskega boja. Francoski katoličani so pripravljeni na najhujša preganjanja, ki končno prinese zmago cerkvi.

Sovražniki katoliške cerkve z veseljem zro na Francijo in naši liberalci so tudi že nepritajeno izrekli željo, da naj tudi pri nas postane tako, kakor na Francoskem. V rokah slovenskega katoliškega ljudstva je, da zabrani pri nas tako preganjanje katoliške cerkve, kakor se godi na Francoskem.

Namen socialistov.

Pred nekaj tedni so zborovali v Rimu laški socialni demokratje. Ta je govoril eden najboljših soc. demokraskih govornikov Artur Labriola. Ta mož se je o socialnem delu izrazil sledeče:

„Zato nam je malo mar vaše socialno zakonodajstvo, malo nam je mar, ali naj delavci delajo pol ure več ali manj. Delavni čas se bo zmanjšal sam po sebi z napredkom tehnike. Namen socializma ni, izboljšavati položaj delavskih slojev, da bi se delavcem boljše godilo.“

K temu mi nimamo pripomniti drugega kakor to, da smo mi o soc. demokratih to že vedeli, a sami so to vedno tajili. Slepili so ljudi s tem, da jim hočejo pomagati. Sedaj vemo.

Drobne politične vesti.

Črnogorski poslanik v Carigradu pravi, da ni resnična vest, da bi bila Srbija naročila topove tudi za Črnogoro.

Ruski car je iz lastnega premoženja daroval milijon rubljev za okraje, kjer vlada lakota.

Perzijski šah in abesinski kralj sta nevarno obolela.

Slaba nemška trgovska mornarica. — Angleški trgovinski minister se je precej zaničljivo izrazil o nemški trgovski mornarici, ki vkljub vsem naporom nemore dohajati angleške v napredku.

Prusko nasilstvo — Umrlemu poznanjskemu nadškofu Stabilewskemu je pruska vlada 3 dni pred smrtjo poslala poziv, naj stopi na stran nemške politike, sicer ga bo imela za jetnika.

Novice.

Za „Slovensko sirotišče“. — P. n. gg: Andrej Vižintin 20 v, Silvester Gorjan 1 K, Anton Breščak, trgovec 2 K.

prodaja **lepo, novo in**
sveže blago za moške in ženske
obleke po
gрозovito nizkih stalnih cenah!

mu je to zdelo neverjetno, je takoj kupil enega in ga zaprl v kletko, da se sam prepriča, če je to res.

Poziv na usmiljena srca!

(Zavod sv. Nikolaja v Trstu, zavetišče za brezposelne služkinje.)

Nemoremo pobliže raziskovati vzrokov, radi katerih na tisoče slovenskih deklet zapuščajo svoj tihi dom in drvi v velikomestno vrvenje. Večkrat jih sili v to v resnici le revščina. V skrbi za svoj obstanek in želeč svojim starišem pomagati, se ločujejo s težkim srcem od ljubelega doma in gredo v nepoznani svet s strahom in upom. Z velikim trudom so si prihranile komaj toliko, da imajo za pot do nameravanega mesta. Brez vsakih sredstev, brez izkušenosti, brez poznanja tujega jezika, nevede za velikomestne spačenosti, se plaho vedejo že v vlaku. Joj in gorje, če zapazi tako zadrego kak razuzdanec. Nevarnost je tem večja za posameznice, če potujejo same brez spremstva. Večkrat je tako potovanje samo že potovanje v pogubo. Toda tudi, če so naše mladenke srečno dospеле v mesto, kamor so bile namenjene, ni še končala na-nje nevarnost. Zloglasni brlogi so razprostrli svoje mreže na vse konce in krsje, da dobé novega svežega plena. Bistremu očesu satanskih pomagavcev in pomagavk ne izlegne nobeno neizkušeno dekle, ki izstradano in izmučeno od dolgega potovanja stopi omahovaje prvokrat na tla velikomestnih postaj navadno ob omamljajočem svitu električnih luči, z boječim pogledom in težkim srcem — nevede kam. V zadnjem času so sicer hvala Bogu po postajah posebne varuhinje deklet, ki imajo na prsih na belorumenih trakovih pripete svetlinje „Matero Božje dobrega sveta“. Toda število teh je še premajhno in zato so na novo došle mladenke še vedno v velikih nevarnostih. Zvičajnost in predrznost pokvarjenega sveta napreduje dan za dnevom. Nevarnost za slovenske mladenke je v Trstu tem večja, ker je Trst ne le svetovno, temveč tudi obmorsko mesto, kamor se steka najpogostejši živelj vseh vetrov. Omenjene varuhinje spremljajo slovenska dekleta v „Zavod sv. Nikolaja“. Toda večkrat vedo slovenske mladenke že doma, da obstoji v Trstu ta „Zavod“ in zato gredo naravnost v to zavetišče, kakor da bi šle domov. Z materinsko ljubeznijo sprejema „Zavod“ v svoje naročje te neizkušene, da jih za časa, ko bivajo v tem varnem domovju potrpežljivo vsposablja za novo življenje po službah, opozarjaje jih na dolžnosti, ki jih čakajo in na čednosti, katere morajo imeti, swareč jih pred nevarnostmi, ki jim bodo znale pretiti. Res preimenitno socialno delo opravlja „Zavod“ v korist novodošlih deklet, toda ravno tako važno je to zavetišče za one služkinje, ki izgube službo in morajo čakati, predno dobe novo. V mesto dospela dekleta prinesejo seboj nedolžno in nepokvarjeno srce in pa še v živem spominu nauke, katere so jim zabičevale ob slovesu skrbne matere s solznim očesom.

(Konec prih.)

Rojaki!
kupujte narodni kolek
„Šolskega Doma“.

Naročajte
in
širite
„PRIM. LIST“.

Loterijske številke.

8. decembra.

Trst 88 10 84 22 51
Linc 28 12 51 43 59

Josip Kosmač

*** podobar in pozlatař ***
Gorica, Semeniška ulica št. 16.

uljudno priporočam vseh vrst naročila podobarskih in pozlatařskih del kakor tudi okvirjev od priprostega do najumetnejšega izdelka. Na razprodajo imam raznovrstne slike, lepo izrezljana sv. Razpela i. t. d. Vse po najnižji ceni.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14,
(blizu lekarne Gironcoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiri ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edne žel. kapljice
s znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka)

Želodec, storč, da agine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storč, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Anton Krušič

trgovec, krojaški izvedenec, tekalističe J. Verdi 33 in tekalističe Fr. Josip 52.

Za novo sezono.

Zgoraj imenovani nanaša si občinstvu in posebej č. duhovščini, da mu je ravno dospelo svele avstrijs. in angleško blago za vsakovrstne stanove. Izdeluje po najnovejših krojih. Blago in delo jamči.

Ne pozabite!

Kje se vkupi gotove obleke in blago za moške obleke? Nikjer drugje, kakor pri

M. Poveraju,

v Gorici na Travniku.

Tedaj tje pojdi in nakupi si kar potrebuješ za **Božiče** za-se ali pa za **darila za Božične praznike**.

S tem se prepričaš, da je vse resnica, kar se naznanja slavnemu občinstvu o veliki zalogi vsakovrstnega blaga.

Te jako nizke cene veljajo samo za blago, ki je razpostavljeno pred štacuno

na Travniku št 5.

Kožuho
ovratnike
zimске podobke
pletanine
lajger-perilo
volnene in svilene šerpe

kupite vedno najboljše pri
domači tvrdki

J. ZORNIK, GORICA,

št. 10 Gosposka št. 10
ulica

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Simon Gregorčič.

Krasno zadete slike pesnika Simona Gregorčiča: 1. Iz zadnje dobe. 2. Na mrtvaškem odru. 3. Mrtvaški spreved v Gorici. 4. V Kobaridu. 5. Zadnja pot k cerkvi na hribečku Sv. Lovrenca pri Kobaridu. 6. Pogreb. 7. Panorama opevanega »planinskega raja« obsegajoč: Sočo, cerkvico Sv. Lovrenca, libušenjske in vrsenske planine s sivim Krnom v ozadju. 8. opevan Slap. 9. Rojstna hiša. 10. Rojstna vas Vrsno. 11. Panorama krnskega pogorja. Te slike so razstavljene v razložbi posojilnične hiše v gosposki ulici št. 7 ter se dobivajo na prodaj edino pri

fotografu Jerkiču v Gorici

in sicer posamezne slike v formatu 18x24 po **K 3**—, kabinetna slika iz zadnje dobe **K 2**—. Povečane slike po dogovoru. Nobena slovenska hiša ne bi smela pogrešati slike našega slavnega pesnika.

And. Fajt,

pek. izvedenec Gorica
tekalističe Fr. Josipa št. 2 (lastna hiša,

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, kakor na nove maše in godove, kolače za birmance in poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov. Ima in prodaja različne moke, fina peciva, fina vina in likerje po umerni ceni. Za Veliko noč posebno goriško pinco in potice itd.

Odlikovana pekarija in sladčičarna
Kar. Draščik
v Gorici na Korni (v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pinco itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Centralna posojilnica

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Posoji svojim članom od 1. novembra 1905.
na mesečna odplačila v petih letih

in sicer v obrokih, ki znašajo z obrestmi vred, za vsakih 100 K glavnice 2 K na mesec.

Posoji svojim članom od 1. aprila 1905
na menice po 5 $\frac{1}{2}$ %, na vknjižbo po 5%

z 1% upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera za hranilne vloge je nespremenjena.